

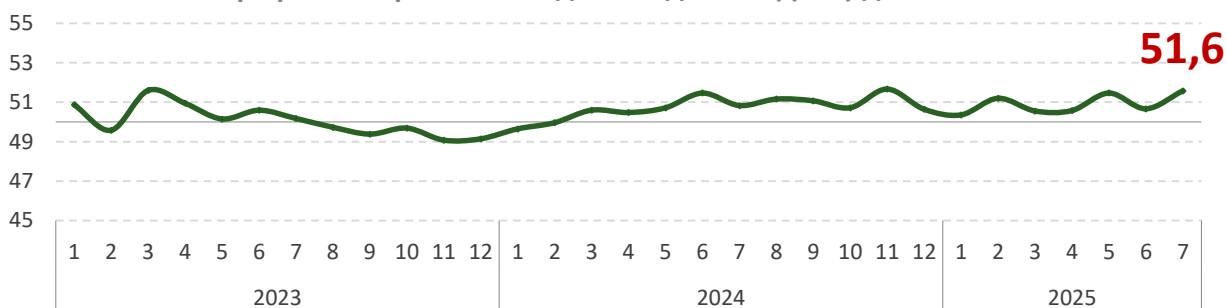
ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Іскерлік белсенділік индексі

2025 Шілде

2025 жылдың шілде айында іскерлік белсенділік жақсарды, барлық секторда көрсеткіш оң динамика көрсетті.

1-график. Іскерлік белсенділік индексінің (ИБИ) динамикасы*

* Көрсеткіш мәні 50-ден жоғары болса – оң өзгерісті, төмен болса – кері өзгерісті білдіреді. Индекс мәні 50-ден қаншалықты алыс (жоғары немесе төмен бағытта) болса, көрсеткіштің өсу қарқыны (артуы немесе кемуі) соғұрлым жоғары болады.

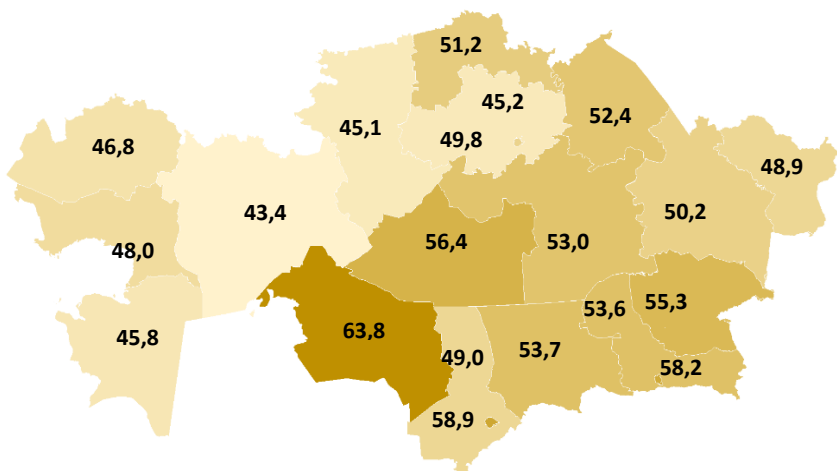
Іскерлік белсенділік индексі 2025 жылғы шілдеде 51,6 құрады (маусымда – 50,7).

Белсенділік сауда, қызмет көрсету және өндіріс салаларында жақсарды. Көрсеткіш тиісінше **53,0**, **52,4** және **51,7** құрап (маусымда – 51,6, 51,4 және 51,5), оң өсім көрсетті. Құрылыс пен тау-кен өндірісі салаларында динамиканың жақсарғанына қарамастан, іскерлік белсенділік төмендеу аймағында қалып отыр – тиісінше **47,3** және **48,4** (маусымда – 45,0 және 47,8).

2-график. Шілде айындағы өңірлер бойынша ІБИ

11 өңірде іскерлік белсенділік жақсарып, 9 өңірде нашарлады.

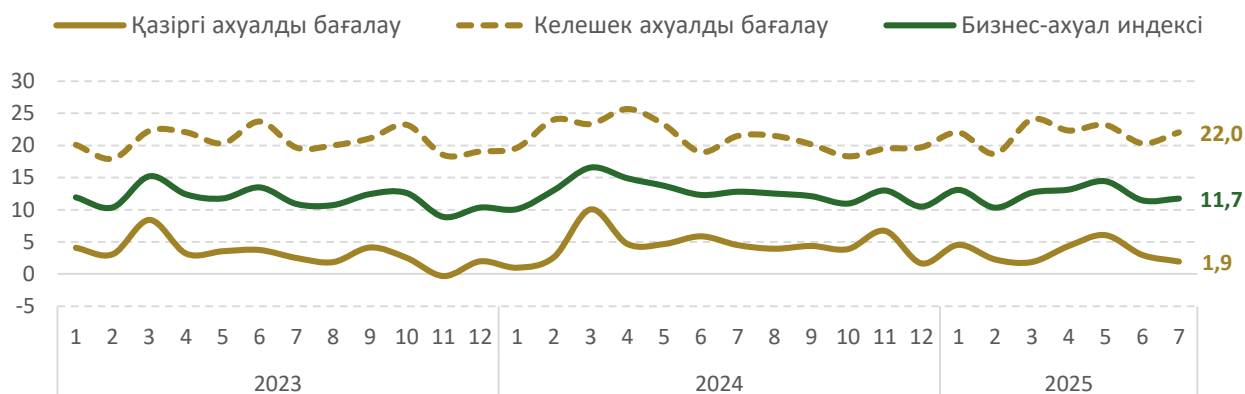
Индекстің ең жоғарғы мәні Қызылорда облысында (63,8), ең төменгі мәні Ақтөбе облысында (43,4) тіркелді.

Бизнес-ахуал индексі

Кәсіпорындардың бағалауы бойынша, бизнес жүргізудегі қазіргі шарттар бұрынғыға қарағанда қолайсыздау болып тұр. Алайда келешек шарттарға қатысты оптимизм жақсарды, нәтижесінде бизнес-ахуал индексі 11,7-ға дейін көтерілді.

3-график. Бизнес-ахуал индексінің (БАИ) динамикасы*

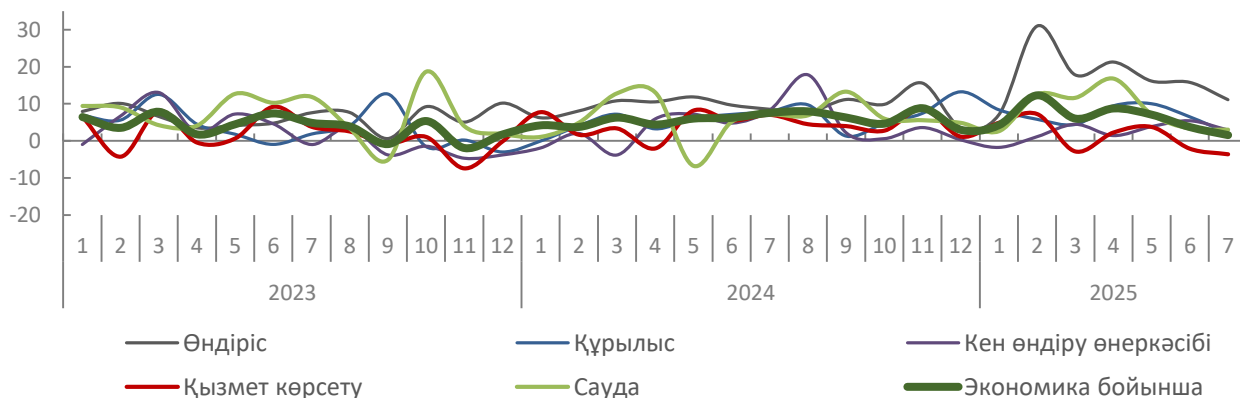
* Қазіргі және болашақ бизнес-ахуалды бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – бизнес-ахуалдың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді.

Кәсіпорындардың бағалауы бойынша, олардың өніміне/қызметіне сұраныстың өсу қарқыны баяулау үрдісін жалғастырып келеді.

Ең жоғары сұраныс өндірісте байқалды. Қызмет көрсету секторында сұраныс біршама төмендеді.

Респонденттер сұраныс пен инфрақұрылымға оң баға беріп отыр, ал қаржыға/несиеге қолжетімділікті бейтарап бағалады. Қалған факторларға (бизнесті қорғау мәселелері, салық жүктемесі) теріс баға берілді, сонымен бірге салық жүктемесін бағалау көрсеткішінің нашарлағаны байқалды.

4-график. Секторлардағы сұраныстың өзгеру динамикасы (ЖТ)*

* Сұранысты бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – сұраныстың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді.

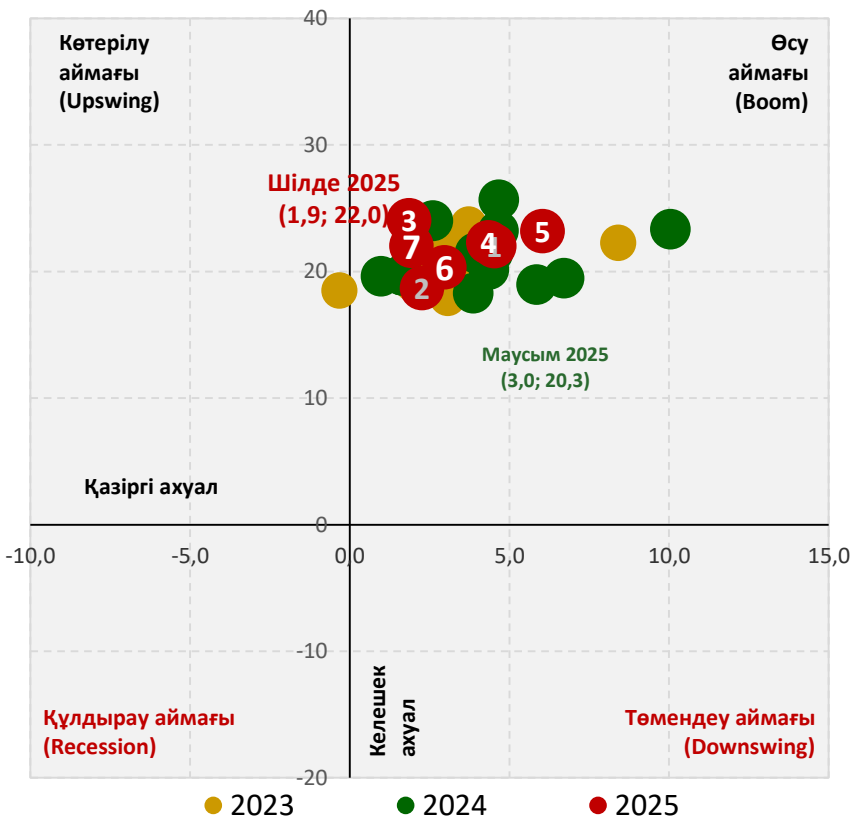
5-график. Бизнес-цикл «сағаты»

2025 жылдың шілде айында бизнес-цикл «сағатының» көрсеткіші өсу аймағында қалды.

Қазіргі бизнес-ахуалды бағалау көрсеткіші 1,9-ге дейін төмендеді.

Алдағы 6 ай бойынша келешек бизнес-ахуал бағасы 22,0 болды.

**Бизнес-цикл «сағаты» берілген уақытта экономиканың циклдің қай фазасында болғанын көрсетеді. Оны құру үшін қазіргі ахуалды (X осі бойынша) және келешек ахуалды (Y осі бойынша) бағалау бойынша деректер қолданылады.*

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНДІРМЕ

¹ Ақпарат нақты сектор мониторингiне қатысушы кәсiпорындар арасында ай сайын жүргiзiлетiн сауалнама нәтижесiне сай дайындалды.

² Iскерлiк белсендiлiк индекci жаңа тапсырыстар көлемi, жұмыспен қамту деңгейi, жаңа өнiм көлемi, тауарлы-материалдық қорлардың көлемi, жеткiзу мерзiмi сияқты кәсiпорындар көрсеткiшiнiң жиынтық өзгерiсi ретiнде есептеледi.

³ Iскерлiк белсендiлiк индекciн есептеу үшiн диффузиялық индекс (ДИ) пайдаланылады. Ол әрбiр көрсеткiш бойынша оң жауап берген кәсiпорындар үлесiнiң және өзгерiссiз жауаптардың жартысының үлес қосындысы (үлестер салмақтанып есептеледi) ретiнде есептеледi. Бұл индекс көрсеткiштiң өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпыланған индикатор болып табылады.

⁴ Бизнес-ахуал индекciн (БАИ) есептеуде Ifo немiс зерттеу институтының әдiстемесiне сәйкес осы айдағы бизнес-жағдайлардың көрсеткiштерi (АЖ) және болашақ 6 айдағы бизнес-жағдайлардың күтелiн өзгерiстерi (БЖ) бойынша жауаптар теңгерiмi (ЖТ) пайдаланылады:

$$БАИ^* = \sqrt{(ЖТ(АЖ) + 200) * (ЖТ(БЖ) + 200)} - 200$$

мұндағы, ЖТ – жауаптар теңгерiмi

АЖ – ағымдағы экономикалық

жағдай БЖ – болашақтағы

экономикалық жағдай

⁵ ЖТ (жауаптар теңгерiмi) бизнес-шарттардың өзгеруi туралы сұрақтарға берiлген оң және терiс жауаптардың үлесi арасындағы айырма ретiнде есептеледi. Кәсiпорындар ұсынылған үш жауаптың бiреуiн таңдайды: «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Жауаптардың үлесi салмақтана отырып есептеледi.

⁶ Ifo зерттеу институты жасаған бизнес-цикл «сағаты» – бұл екi нөлдiк сызықтың қиылысуымен төрт квадрантқа бөлiнген диаграмма (координаттар жүйесi). Олар iскерлiк жағдай тұрғысынан экономикалық циклдің төрт кезеңiн бiлдiредi: көтерiлу, өсу, төмендеу, құлдырау. Егер ағымдағы жағдайларды бағалау терiс болса, ал күтулер оң болса – экономикасы көтерiлу фазасында, егер ағымдағы жағдайларды бағалау және күтулер оң болса – онда экономика өсу фазасында т. с. с.

⁷ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордың әсерiнен тазартылған.

⁸ Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазалауға және жалпы қосылған құнды (ЖҚҚ) нақтылауға байланысты өзгерiстер болуы мүмкiн.

⁹ Секторлар бойынша егжей-тегжейлi ақпарат (сұрыптау туралы ақпарат, индикаторлар динамикасы, жауаптардың таралу нәтижелерi) дашбордта берiлген.